

Psykoedukativ familiesamarbeid ved psykose og andre alvorlige eller sammensatte sykdommer

Metode, forskning og
opplæringsprogrammet

TIPS

Sør-Øst

3.2.2 Tilby pårørende veiledning i kommunikasjon med pas.

- Kunnskap om sykdom og behandling
- Kommunikasjon i familien
- Hvordan støtte den som er syk og evt. motivere til å følge opp behandling
- Hvordan håndtere symptomer og avvikende atferd i familien
- Hvordan forebygge tilbakefall
- Problemløsningsstrategier og krisehåndtering

Publisert 30.6.2015 Sist endret 16.1.2017

Familier som **ikke** får hjelp til å forstå lidelsen

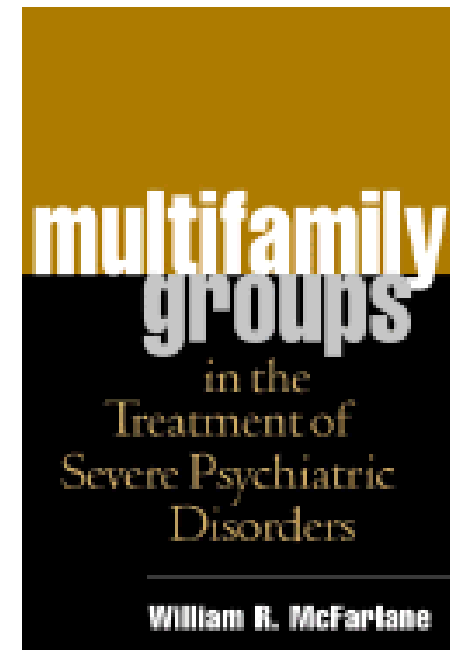
- Utvikler kritikk, sinne og anklager, følelsesmessig overinvolvering overfor sitt familiemedlem; et feilplassert engasjement
- Samhandling preget av dette engasjementet øker sannsynligheten for tilbakefall og reinnleggelse

William R. McFarlane

- Enfamilie/flerfamilie

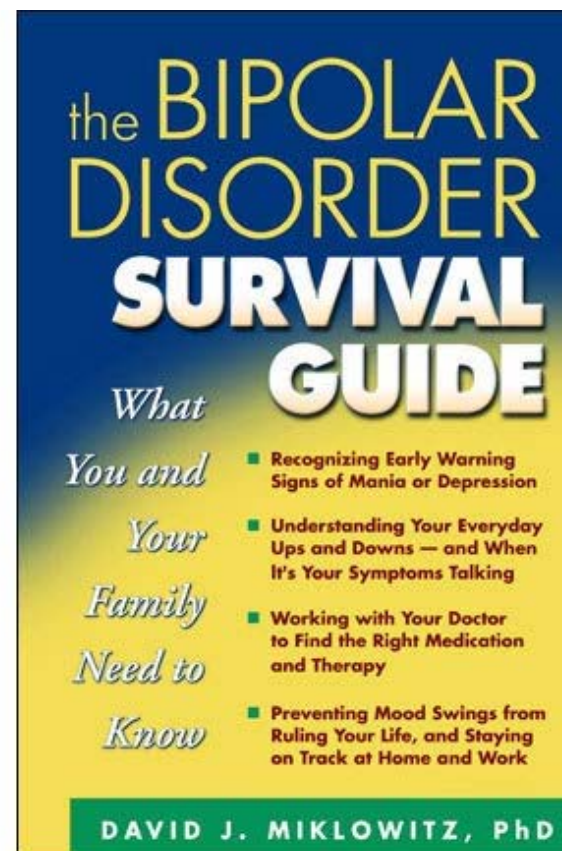
Målsetting å gi et optimalt behandlingstilbud så tidlig som mulig for å forhindre forverring og tilbakefall

David J. Miklowitz og Mary O'Brien

Family-Focused Treatment for

- Adolescents and Young Adults at High Risk for Psychosis
- Bipolar disorder

Rasjonale for psykoedukativt familiearbeid

- Familiemedlemmer rammes også
- Stigmatisering
- Uvitenhet om adekvat mestring
- Mangelfull informasjon om behandling og medisiner
- Ødelegger vanlig familieliv
- Krever uventede forandringer i familiens roller
- Sluker familiens økonomi
- Knuser planer og drømmer for fremtiden
- Fortvilelse og sorg over tapt fremtid

Kunnskapsbasert familiesamarbeid ved psykose

Arbeidsbok for enkeltfamiliesamtaler

Hva består intervensjonen av?

- En systematisk og manualbasert intervensjon som inkluderer

- Krise og alliansesamtaler
- Undervisning
- Problemløsningssamtaler

Tar hensyn til pasientens kognitive svikt og dens manglende eller sårbare stresstoleranse

Pasient og familie møter sammen

10-12 sesjoner (6-12 mnd)

Kommunikasjonsregler

- ✓ Bruk ordet **JEG** når du beskriver et problem
- ✓ Vend deg mot den du snakker med
- ✓ Begrens bruk av kroppsspråk
- ✓ Ikke snakk om **noen**, bruk **navn**
- ✓ Beskriv det du har observert, vær konkret
- ✓ **En** person snakker om gangen
- ✓ La den som snakker, få fullføre uforstyrret;
avbrytelser skal avtales i forkant av samtalen

Effekten av et evidensbasert familietilbud

- Reduserer risiko for tilbakefall og sykehusinnleggelseser
- Bedrer oppfølging av medisiner
- Bedrer pasientenes sosiale funksjon
- Modererer følelsesmessig klima i familien (reduserer EE)
- Reduserer familiens belastninger
- Reduserer totale kostnader

- Pharoah FM, Rathbone J & Wong W.
- Family intervention for schizophrenia.
- 53 studier i Cochrane Database of Systematic Review. 2010

Egner seg som en samhandlingsintervensjon

Eks.

Starte på akuttavdeling →

forsette på intermediær eller DPS →

fortsette i kommunen

= ingen brudd i behandling

Samme manualbaserte intervensjon under
hele forløpet

OPPLÆRINGSPROGRAMMET

- 6 dagers gruppelederkurs
- Veiledning 1 gang i mnd
- Trening i SIM-lab
- Gruppeledersamlinger
- Oppfriskningsseminar etter 1 år
- Alle som driver PEF gruppe kan nå sine veiledere på tlf for ad hoc veiledning

Opplæring av metoden

- Alliansearbeid
 - Krisesamtaler
 - Allianseskapende intervensjoner
 - FQ (Family Questionnaire) (EE-måling)
 - Kartlegge tilbakefallstegn
 - Kartlegge stressende faktorer
 - Kriseforbyggende plan
 - Genogram

Opplæring av metoden

- Kommunikasjonstrening
 - Aktiv lytting
 - Reformulering av kritikk
 - Problemløsningsmetode
- Undervisning
 - Seminar
 - Enkeltundervisning
 - Fasespesifikk og individuelt tilpasset

Opplæring av metoden

- Enfamiliegruppe (og flerfamiliegruppe)
- Psykoseproblematikk
- Kognitiv svikt/kognitive vansker
- Bruk av kartleggings og målingsinstrumenter
- Rollespill/øvelser

